

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-01-30

Vår referens

Daniel Svartek

Stadsjurist

daniel.svartek@malmo.se

Nämndinitiativ Anton Sauer (C) Utred misstänkt politiskt maktmissbruk mot civilsamhället i Malmö STK-2025-1943

Sammanfattning

Anton Sauer (C) har inkommit med ett nämndinitiativ om att utreda misstänkt politiskt maktmissbruk mot civilsamhället i Malmö.

Anton Sauer (C) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt kommunstyrelsen att omgående initiera en extern och oberoende utredning av de uppgifter som framkommit om politiska påtryckningar mot föreningar i Malmö, att utredningen ska analysera om roller mellan kommunledning och civilsamhälle har sammanblandats i strid med gällande regelverk och demokratiska principer, inklusive dialog med föreningsföreträdare med möjlighet till anonymitet samt att kommunstyrelsen säkerställer att ett förhandsutkast av den externa utredningen redovisas för kommunfullmäktige innan sommaruppehållet 2026.

Stadskontoret bedömer att kommunstyrelsen har möjlighet att initiera en granskning av den egna verksamheten, styrning, bidragsgivning och samverkansformer med civilsamhället. En granskning av politiska partiers interna verksamhet eller partipolitiskt agerande i sig faller dock utanför kommunens kompetens. Stadskontoret vill understryka att en eventuell extern utredning som initieras av kommunen därför endast kan avse kommunens agerande, användning av kommunala resurser och hur förtroendevalda och tjänstepersoner agerat inom ramen för sina kommunala uppdrag, inte politiska partiers verksamhet som sådan.

Stadskontoret överlämnar nämndinitiativet till kommunstyrelsens arbetsutskott utan eget ställningstagande i sak.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ Anton Sauer (C) Utred misstänkt politiskt maktmissbruk mot civilsamhället i Malmö C
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260202 Besvarande av nämndinitiativ Anton Sauer (C) Utred misstänkt politiskt maktmissbruk mot civilsamhället i Malmö

Beslutsplanering

Kommunstyrelsen 2026-01-07

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-02

Kommunstyrelsen 2026-02-04

Beslutet skickas till

Anton Sauer (C)

Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och samordning

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Anton Sauer (C) har i nämndinitiativ yrkat att kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt kommunstyrelsen att omgående initiera en extern och oberoende utredning av de uppgifter som framkommit om politiska påtryckningar mot föreningar i Malmö. Anton Sauer hänvisar till en artikel i Kvartal som uppger att föreningar i Malmö upplever sig pressade av företrädare för Socialdemokraterna. Anton Sauer menar att uppgifterna är av sådan allvarlig karaktär att de inte kan hanteras genom en intern granskning och yrkar vidare att utredningen ska analysera om roller mellan kommunledning och civilsamhälle har sammanblandats i strid med gällande regelverk och demokratiska principer, inklusive dialog med föreningsföreträdare med möjlighet till anonymitet samt att kommunstyrelsen säkerställer att ett förhandsutkast av den externa utredningen redovisas för kommunfullmäktige innan sommaruppehållet 2026.

Stadskontorets bedömning

De uppgifter som har framförts i mediala granskningar, särskilt i artikeln *"Föreningar: så pressas vi av S i Malmö"* publicerad i Kvartal den 15 december, rör påståenden om politiska påtryckningar gentemot tre föreningar i Malmö, av vilka två är anonyma. Uppgifterna omfattar bland annat misstankar om att kommunala bidrag, tillgång till lokaler eller samverkansformer ska ha kopplats till förväntningar om partipolitiskt stöd, deltagande i valrelaterade aktiviteter eller medverkan i politiska manifestationer.

Stadskontoret konstaterar att sådana påståenden, om de skulle visa sig ha grund, rör centrala principer i det kommunala självstyret och den svenska demokratimodellen, såsom saklighet, opartiskhet, likabehandling vid bidragsgivning samt åtskillnaden mellan partipolitisk verksamhet och kommunal förvaltning. Samtidigt är det viktigt att framhålla att mediala uppgifter, särskilt från anonyma källor eller beskrivningar av

upplevda förhållanden, inte utgör ett tillräckligt faktaunderlag för att fastställa om regelöverträdelser har förekommit.

Inför valet 2022 fick kommunstyrelsen i uppdrag av kommunfullmäktige att i dialog med andra nämnder, stödja och utveckla initiativ som syftade till att öka valdeltagandet, särskilt i områden med lågt valdeltagande. Stadskontoret samlade kunskap från forskning och erfarenheter från civilsamhället och kommunal förvaltning, och föreningar gavs möjlighet att anmäla aktiviteter som kontrollerades mot krav på opartiskhet och demokrativillkor. En bred kommunikationskampanj med objektiv information om rösträtt genomfördes, med mål att nå alla väljare oberoende av politisk uppfattning.

Under våren 2022 genomförde stadskontorets kommunikationsavdelning, via paraplyorganisationerna MISO och Malmö Ideella, en utlysning av medel till föreningslivet för att genomföra aktiviteter som ökar kunskapen om hur svenska val går till och därmed bidra till att öka valdeltagandet. Organisationerna fick lämna en intresseanmälan via ett formulär där de ombads redo-göra för vilka kompetenser och erfarenheter de har av demokratifrämjande arbete, till exempel från tidigare val, i vilka områden de verkar samt vilka målgrupper och språkgrupper de vänder sig till.

Samtliga ansökningar granskades av stadskontoret med stöd av fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Majoriteten av föreningarna är registrerade hos Malmö stad (fritidsförvaltningen). Flera av organisationerna hade även sökt medel från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Stadskontoret hade en dialog med MUCF och kontrollerade att organisationerna inte beviljats medel från två håll för samma projekt. I de fall en organisation hade beviljats medel från både Malmö stad och MUCF handlade det om olika projekt.

För att medlen skulle betalas ut skrev samtliga 25 organisationer under ett avtal där de förband sig att använda medlen till att genomföra de aktiviteter de angett och att samtliga aktiviteter var öppna för alla Malmöbor, både de egna medlemmarna och andra. Organisationerna förband sig också att dokumentera och redovisa aktiviteter och använda medel enligt den mall som stadskontoret tog fram och skickade ut efter valets genomförande.

De aktörer som beviljades medel redovisade sitt arbete utifrån en mall som stadskontoret tog fram där det framgår hur medlen har använts och vilka effekter man kan se. I redovisningen fick varje bidragsmottagande förening svara på drygt 40 frågor om hur medlen använts, aktiviteter, målgrupper, samarbete med andra aktörer med mera.

Stadskontorets fördelning av bidrag och nämnda redovisningar delgavs kommunstyrelsen i en rapport (STK-2022-873). Av rapporten framgår inte att några aktiviteter eller insatser inför valet 2022 på något sätt skulle ha villkorats på så sätt att något enskilt parti skulle ha gynnats, utan tvärtom att föreningarna kontrollerats i syfte att dessa skulle förhålla sig partipolitiskt neutrala och att de aktiviteter och informationsinsatser som genomförts skulle vara objektiva och opolitiska.

I Valmyndighetens erfarenhetsrapport från valen 2022 konstateras att för en majoritet av väljarna fungerade valen och röstningen väl och att de genomfördes rättssäkert, även om vissa organisatoriska brister förekom. Rapporten beskriver problem relaterade till logistik, köer och valsedelsystemet, men inga systematiska fel som pekar på påverkan till förmån för någon enskild politisk aktör eller parti. Den övergripande bilden är att valet präglades av ett stabilt förtroende för valgenomförandet och att processen fungerade i linje med gällande regelverk och principer för demokratiskt genomförande (Erfarenheter från valen 2022, VAL-686, s 3).

Sammantaget tyder dessa uppgifter på att kommunens resursanvändning och stöd till civilsamhället inför valet 2022 präglades av transparens, likabehandling och rättssäkerhet och inte gynnade något enskilt parti.

Stadskontoret bedömer att kommunstyrelsen har möjlighet att initiera en granskning av den egna verksamheten, styrning, bidragsgivning och samverkansformer med civilsamhället. En granskning av politiska partiers interna verksamhet eller partipolitiskt agerande i sig faller dock utanför kommunens kompetens, se KL 2:1 och 2:2. En sådan granskning kopplat till ett allmänt val kan beroende på vilka förhållanden som ska granskas göras av till exempel polis och åklagare efter anmälan direkt av enskild eller via Valmyndigheten, om myndigheten anser att det finns misstanke om att brott, till exempel otillbörlig påverkan, har begåtts.

Stadskontoret vill understryka att en eventuell extern utredning därför endast kan avse kommunens agerande, användning av kommunala resurser och hur förtroendevalda och tjänstepersoner agerat inom ramen för sina kommunala uppdrag, inte politiska partiers verksamhet som sådan.

Stadskontoret överlämnar nämndinitiativet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande i sak.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör